

FORSKER PÅ FÅREBYGG: Åshild Øritsland Våge, Solveig Marie Stubbsjøen, Annette Kampen, Karianne Muri, Cecilie Meidell, Randi Oppermann, Lisbeth Hektoen, Erik Granquist, Knut Bøe, Ane Nødtvedt, Ola Flaten, Egil Simensen. Begge foto: Margrethe Otnes

Framtidens fårebygg

Nylig samlet tolv forskere seg på Røros. For startskuddet på forskningsprosjektet FåreBygg. Målet med prosjektet er å få frem driftsbygninger for sau som er gode for både saue- og bondehelse, produksjon og økonomi.

RØROS: Forskningsprosjektet som ledes av Randi Oppermann Moe fra NVH fikk tildelt 7,4 millioner i forskningsmidler i desember 2012.

Småfeprogrammet i Fjellregionen og Animalia er med på å finansiere prosjektet som har en total ramme på over ni millioner.

Med i prosjektet er Norges Veterinærhøgskole (NVH), Universitet for miljø- og biovitenskap (UMB), Veterinærinstituttet, Norsk Institutt for Landbruksøkonomisk forskning (NILF), Småfeprogrammet i Fjellregionen og Animalia. Gruppen på tolv personer som skal finne fremtidens fårebygg hadde sitt første møte på Røros. Der ble det tid til både dokumentlesning, heftige faglige debatter og gårdsbesøk.

- Vi er faglig engasjert gjeng. Det merkes når vi samles slik, smiler Randi Oppermann og henviser til seg selv og de andre rundt bordet i det diskusjonen rundt kriterier for den første undersøkelsen er i ferd med å avrundes.

Dagene har ikke bare gått med til å lese papirer og diskutere forskningsresultater. De har også fått anledning til et fjøsbesøk.

- Det var veldig interessant, sier Oppermann. Så lufter det

faktisk litt fjøs av forskerne i dette prosjektet.

Sau som kan betale ned hus

Men hva er det egentlig de jakter på disse tolv forskerne som har samlet seg på Røros.

- Det er et bygg som gir sau som kan betale ned hus, sier Åshild Øritsland Våge fra Animalia.

- Det gjør oppgaven både utfordrende og spennende, fastslår Ane Nødtvedt fra NVH, det gjør også at det er veldig mye vi lur på. For noe skal jo komme ut av dette som faktisk kan brukes, fortsetter Nødtvedt.

En del av grunnen til det er at sau i hus er på mange måter en nordisk særegenhet. Dermed er det ikke så mange dyr som holdes under så mange ulike forhold.

- Derfor har vi begrensede erfaringer å sammenligne med, sier Egil Simensen som har hatt en forundersøkelse som kort ble presentert på et av Småfeprogrammets møter i tidligere vinter.

Fremtidens fårebygg

Randi Oppermann beskriver Simensen som en brobygger mellom Småfeprogrammet og forskningsprogrammet.

- Dette forskningsprogrammet er en avlegger av Småfeprogrammet. Småfeprogrammet har vært veldig vellykket. Det har gjort det mulig å bygge stein på stein, mener Simensen selv. Forskningsprogrammet skal fortsette både der Simensen slapp med spørreundersøkelser til bondene og gårdsbesøk.

- Derfor håper vi jo selvfølgelig at alle svarer så godt de kan og de som blir plukket ut til å få besøk åpner fjøset og tar en prat med oss over kaffekoppen, smiler Oppermann.

OLA FLATEN OG EGIL SIMENSEN: Mens Egil Simensen allerede har lagt den første steinen på plass i prosjektet skal Ola Flaten (NILF) se på økonomien i bygging av fårebygg, men presiserer at store utskiftningskalkyler på bygg ikke vil være med i prosjektet.

mann.

For å finne dette fremtidens fårebygg, det skal de ikke gjøre alene disse tolv. Det skal gjøres i samarbeid med næringa.

- Forskningsprosjektet handler om å finne resultater som gavner sau og bondens velferd og konklusjonene skal tilbake til næringa. Vi kan ikke finne ut noe som helst uten at de som selv er i næringa tar i mot både spørreundersøkelsen og oss, konkluderer Randi Oppermann.

- Det er utrolig mye kompetanse ute i næringa som kan deles. Det kan gi en mye mer bærekraftig næring, sier Cecilie Meidell som er forsker ved NVI.

Den forskning som allerede finnes skal også legges inn i prosjektet. Slik som Simensen og Kielland's undersøkelse og un-

dersøkelser fra UMB på fôr og plass.

Bedre beslutningsgrunnlag

- Vi har allerede en undersøkelse som viser at sau har en preferanse til å ligge inntil en vegg. Da må vi tenke på vegg lengder når vi tenker bygg, sårne rent praktiske ting, forklarer Knut Bøe fra UMB.

I tillegg skal blant annet slikt som forhold under lamming, isolasjon, drenering, eventuelt talle-gulv mot møkkjeller undersøkes.

Prosjektets store målsetning vedsiden av bedre helse, velferd og økonomi i sauene er at dette vil gi større motivasjon til å jobbe der. At en slik utvikling vil føre til at flere forblir der og at nye kommer til.

- Vi skal med dette kunne gi

bonden et bedre beslutningsgrunnlag, forklarer Meidell.

- Samtidig så prøver vi jo å svare på landbruksmeldingen med dette prosjektet. Med fokus på økt grovforproduksjon og landskapspleie, avslutter Erik Granquist fra NVH.

Prosjektet som begynner nå skal vare frem til 2016. Den første delen som det blir tatt i er helse og velferd. Der skal Karianne Muri ha ansvaret. Muri skal etterhvert også jobbe deltid med prosjektet.

Forskningen vil dekke både innland og kyst. Alt for å forme fremtidens sauefjøs.

MARGRETHE OTNES